

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2022. gada 14. jūnijā
(OR. en)

10229/22

Starpiestāžu lieta:
2022/0191(NLE)

ENER 304

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2022. gada 13. jūnijs
Saņēmējs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
K-jas dok. Nr.:	COM(2022) 293 final
Temats:	Priekšlikums - PADOMES LĒMUMS par nostāju, kas Eiropas Savienības vārdā jāņem Enerģētikas hartas nolīguma ārkārtas konferencē 2022. gada 24. jūnijā

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2022) 293 *final*.

Pielikumā: COM(2022) 293 *final*

Briselē, 13.6.2022.
COM(2022) 293 final

2022/0191 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

**par nostāju, kas Eiropas Savienības vārdā jāieņem Enerģētikas hartas nolīguma
ārkārtas konferencē 2022. gada 24. jūnijā**

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA PRIEKŠMETS

Šis priekšlikums attiecas uz lēmumu, ar ko nosaka nostāju, kas 2022. gada 24. jūnijā Briselē Savienības vārdā jāieņem Enerģētikas hartas nolīguma ārkārtas konferencē par vairākiem aktiem, ko paredzēts pieņemt saistībā ar šādiem jautājumiem: i) grozījums Enerģētikas hartas konferences reglamentā, ii) Krievijas Federācijas konferences novērotājas statusa atsaukšana un iii) Enerģētikas hartas nolīguma pagaidu piemērošanas apturēšana attiecībā uz Baltkrieviju un Baltkrievijas kā Enerģētikas hartas nolīguma (EHN) novērotājas statusa apturēšana.

2. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

2.1. Enerģētikas hartas nolīgums (EHN)

Enerģētikas hartas nolīgums ir daudzpusējs tirdzniecības un investīciju nolīgums, ko ES parakstīja 1994. gada decembrī un kas stājās spēkā 1998. gada aprīlī. Nolīgums sastāv no noteikumiem par investīciju aizsardzību, energomateriālu un energoproduktu tirdzniecību, tranzītu un strīdu izšķiršanu. EHN arī izveido satvaru starptautiskai sadarbībai starp 55 līgumslēdzējām pusēm (tostarp ES un *EURATOM*, 27 ES dalībvalstīm¹, Japānu, Šveici, Turciju, lielāko daļu bijušās PSRS valstu, izņemot Krievijas Federāciju², un dažas Rietumbalkānu valstis).

Enerģētikas hartas nolīgums sākotnēji tika izstrādāts kā satvars starptautiskai sadarbībai starp Eiropas valstīm un citām rūpnieciski attīstītajām valstīm, lai attīstītu Centrāleiropas un Austrumeiropas valstu enerģētikas potenciālu un nodrošinātu energoapgādes drošību ES.

Nolīguma svarīgākie noteikumi ir par investīciju aizsardzību, energomateriālu un energoproduktu tirdzniecību, tranzītu un strīdu izšķiršanu.

Visas valstis vai reģionālās ekonomiskās integrācijas organizācijas, kas ir parakstījušas nolīgumu vai tam pievienojušās, ir dalībnieces konferencē, kas regulāri tiekas, lai apspriestu jautājumus, kas ietekmē šā nolīguma parakstītāju sadarbību enerģētikas jomā, pārskatītu Enerģētikas hartas nolīguma un protokola par energoefektivitāti un ar to saistītajiem vides aspektiem noteikumu īstenošanu un apsvērtu iespējamus jaunus instrumentus un kopīgas darbības Enerģētikas hartas satvarā.

Enerģētikas hartas konference nodrošina Enerģētikas hartas nolīgumā noteikto mērķu sasniegšanu. Atbilstoši minētajam nolīgumam un tā protokoliem tā veicina piemērotu vispārējo pasākumu koordināciju hartas principu īstenošanai.

¹ Itālija bija līgumslēdzēja puse, bet 2015. gadā no nolīguma izstājās. Itālijas valdība oficiāli skaidroja, ka šāds lēmums pieņemts, lai budžeta ierobežojumu dēļ samazinātu izmaksas, kas saistītas ar dalību starptautiskās organizācijās.

² Krievijas Federācija parakstīja EHN, bet pieņēma oficiālu lēmumu to neratificēt.

Katrai pusei ir viena balss, bet Enerģētikas hartas konference atkarībā no izskatāmā jautājuma izmanto atšķirīgus balsošanas noteikumus.

Šis priekšlikums par lēmumu saskaņā ar LESD 218. panta 9. punktu attiecas uz nostāju, kas Savienības vārdā attiecībā uz paredzētajiem aktiem jāieņem Enerģētikas hartas konferencē.

2.2. Savienības vārdā ieņemamā nostāja

2.2.1. Grozījumi Enerģētikas hartas konferences reglamentā

2022. gada 7. aprīļa sanāsmē EHN Pārvaldības komiteja ieteica konferencei apsvērt reglamenta grozījuma apstiprināšanu, lai paredzētu iespēju noteiktos apstākļos atsaukt vai apturēt valsts vai starptautiskas organizācijas novērotāja statusu. EHN 36. pants (“Balsošana”) attiecas tikai uz lēmumiem, kas paredzēti nolīgumā, savukārt Enerģētikas hartas konferences novērotāja statusu daļēji reglamentē Enerģētikas hartas konferences reglaments. Tādējādi tiek ierosināts pievienot šādu formulējumu ierosinātajam jaunajam e) apakšpunktam, lai aptvertu novērotāja statusa iespējamu atsaukšanu vai apturēšanu un precizētu attiecīgos balsošanas noteikumus:

“III. NOVĒROTĀJI

7. noteikums

A. Vispārīgi noteikumi

“[...] e) Konference ar konsensu var apturēt vai atsaukt novērotāja statusu valstij vai starptautiskai organizācijai, ja:

tiek pastāvīgi vai nopietni pārkāpti Eiropas Enerģētikas hartas vai Starptautiskās Enerģētikas hartas principi, atkarībā no tā, ko parakstījusi attiecīgā valsts vai starptautiskā organizācija, vai

pastāvīgi netiek pildītas finansiālās saistības, kas tai var būt attiecībā uz Starptautisko Enerģētikas hartu.

Ja vienprātību nevar panākt, Konferences lēmumu saskaņā ar šo apakšpunktu pieņem ar trīs ceturdaļu to līgumslēdzēju pušu balsu vairākumu, kas piedalās un balso Konferences sanāsmē, ja to balsis veido līgumslēdzēju pušu vienkāršu balsu vairākumu.”

Pārvaldības jautājumu darba grupa 2002. gada 16. maijā ieteica līdz 5. jūnijam pa pastu nosūtīt Konferencei apstiprināšanai minēto ierosināto grozījumu (CC 742), ņemot vērā Pārvaldības komitejas secinājumus (Ziņojums 1952).

Ar šo Enerģētikas hartas konferences lēmumu pielāgo Pārvaldības komitejas un Pārvaldības jautājumu darba grupas 2022. gada 7. aprīļa un 2022. gada 16. maija ieteikumus par reglamenta 7. panta grozīšanu.

Saskaņā ar Eiropas Enerģētikas hartas konferences Nobeiguma akta VIII iedaļu Enerģētikas hartas konference ir atbildīga par lēmumu pieņemšanu attiecībā uz pieprasījumiem parakstīt 1991. gada politisko deklarāciju. Lēmumi par šo jautājumu līdz šim ir pieņemti vienprātīgi.

Ņemot vērā iepriekš minēto, nostājai, kas Savienības vārdā jāieņem Enerģētikas hartas konferencē, vajadzētu būt grozījuma apstiprināšanai.

2.2.2. *Konferences novērotājas statusa atsauksana Krievijas Federācijai*

ES būtu jāatbalsta Krievijas Federācijas novērotājas statusa atcelšana, pamatojoties uz grozīto 7. procesuālo noteikumu, kas pamatots ar abiem iemesliem (principu pārkāpums un finansiālu saistību neievērošana).

2.2.3. *EHN provizoriskās piemērošanas apturēšana attiecībā uz Baltkrieviju*

Pārvaldības komiteja 2022. gada 28. aprīļa un 2. jūnija sanāksmē turpināja diskusijas par Enerģētikas hartas nolīguma (EHN) provizoriskās piemērošanas apturēšanu, kā to pieprasīja Ukraina.

Baltkrievijas rīcību, kas ļauj Krievijai izmantot tās teritoriju, lai veicinātu agresiju pret Ukrainas kodolspēkstacijām līdz ar to radioaktīvo atkritumu uzglabāšanas iekārtām, gāzes transportēšanas sistēmu, ogļraktuvēm, hidroelektrostacijām un naftas pārstrādes rūpnīcām un atradnēm, var uzskatīt par būtisku pārkāpumu ("līguma mērķa vai mērķa sasniegšanai būtiska noteikuma pārkāpums" (*VCLT* 60. panta 3. punkta b) apakšpunkts) attiecībā uz EHN 3., 7., 18. un 19. pantu.

Līgumslēdzējas puses, kas pārstāvētas Enerģētikas hartas konferencē, tiks aicinātas pieņemt lēmumu i) apturēt EHN pagaidu piemērošanu attiecībā uz Baltkrieviju, ii) lūgt Enerģētikas hartas sekretariātu oficiāli informēt depozitāru un Baltkrieviju un iii) apturēt Baltkrievijas novērotājas statusu.

ES būtu jāatbalsta EHN provizoriskās piemērošanas apturēšana attiecībā uz Baltkrieviju un jālūdz Enerģētikas hartas sekretariātam oficiāli informēt depozitāru un Baltkrieviju. ES būtu arī jāatbalsta Baltkrievijas novērotājas statusa apturēšana.

3. JURIDISKAIS PAMATS

3.1. Procesuālais juridiskais pamats

3.1.1. *Principi*

LESD 218. panta 9. punktā paredzēti lēmumi, ar kuriem nosaka "*nostāju, kas Savienības vārdā jāapstiprina kādā ar nolīgumu izveidotā struktūrā, ja šāda struktūra ir tiesīga pieņemt lēmumus ar juridiskām sekām, izņemot lēmumus, kas papildina vai groza attiecīgajā nolīgumā noteikto iestāžu sistēmu*".

Jēdziens "*lēmumi ar juridiskām sekām*" ietver aktus, kam ir juridiskas sekas saskaņā ar starptautisko tiesību normām, kuras reglamentē attiecīgo struktūru. Tas ietver arī instrumentus, kam nav saistoša spēka saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, bet kas "*var būtiski ietekmēt Savienības likumdevēja pieņemtā tiesiskā regulējuma saturu*"³.

³ Eiropas Savienības Tiesas 2014. gada 7. oktobra spriedums, Vācija/Padome, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61.–64. punkts.

3.1.2. Piemērošana konkrētajā gadījumā

Enerģētikas hartas konference ir struktūra, kas izveidota ar nolīgumu, proti, Enerģētikas hartas nolīgumu.

Paredzētie akti, kurus Enerģētikas hartas nolīguma konference ir aicināta pieņemt, ir akti ar juridiskām sekām. Grozījums Enerģētikas hartas konferences balsošanas jautājumos ir saistošs vismaz Enerģētikas hartas nolīguma iestādēm.

Arī Krievijas Federācijas novērotāja statusa atsaukšanai, kā arī EHN pagaidu piemērošanas apturēšanai attiecībā uz Baltkrieviju ir juridiski saistoša ietekme, un tāpēc tas attiecas uz LESD 218. panta 9. punktu, jo tiek ietekmēts Enerģētikas hartas nolīguma konkrētais sastāvs.

Paredzētie akts nepapildina un negroza nolīgumā noteikto iestāžu sistēmu.

Tāpēc ierosināto lēmumu procesuālais juridiskais pamats ir LESD 218. panta 9. punkts.

3.2. Materiālais juridiskais pamats

3.2.1. Principi

Lēmumam, ko pieņem saskaņā ar LESD 218. panta 9. punktu, materiālais juridiskais pamats galvenokārt ir atkarīgs no tā, kāds mērķis un saturs ir paredzētajam aktam, attiecībā uz kuru Savienības vārdā tiek ieņemta nostāja. Ja paredzētajam aktam ir divi mērķi vai divi komponenti un viens no tiem ir atzīstams par galveno, bet otram ir pakārtota nozīme, tad lēmums, ko pieņem saskaņā ar LESD 218. panta 9. punktu, jābalsta uz viena materiālā juridiskā pamata, proti, tā, ko prasa galvenais jeb dominējošais mērķis vai komponents.

3.2.2. Piemērošana konkrētajā gadījumā

Paredzēto aktu galvenais mērķis un saturs attiecas uz enerģētiku.

Tādēļ ierosinātā lēmuma materiālais juridiskais pamats ir LESD 194. pants.

3.3. Secinājums

Ierosinātā lēmuma juridiskajam pamatam vajadzētu būt LESD 194. pantam saistībā ar LESD 218. panta 9. punktu.

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

**par nostāju, kas Eiropas Savienības vārdā jāieņem Enerģētikas hartas nolīguma
ārkārtas konferencē 2022. gada 24. jūnijā**

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 194. pantu saistībā ar 218. panta 9. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) Enerģētikas hartas nolīgumu ("nolīgums") Savienība noslēdza ar Lēmumu 98/181/EK, EOTK, *Euratom*, un tas stājās spēkā 1998. gadā.
- (2) Saskaņā ar nolīguma 34. pantu Enerģētikas hartas konference nodrošina Enerģētikas hartas nolīgumā noteikto mērķu sasniegšanu. Atbilstoši minētajam nolīgumam un tā protokoliem tā veicina piemērotu vispārējo pasākumu koordināciju hartas principu īstenošanai.
- (3) Enerģētikas hartas konferencei ārkārtas sanāksmē 2022. gada 24. jūnijā ir: i) jāpieņem grozījums Enerģētikas hartas konferences reglamentā, ii) jāatsauc Krievijas Federācijas konferences novērotājas statuss un iii) jāaptur Enerģētikas hartas nolīguma pagaidu piemērošana attiecībā uz Baltkrieviju un jāaptur tās kā Enerģētikas hartas nolīguma novērotājas statuss,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Nostāja, kas Eiropas Savienības vārdā jāieņem Enerģētikas hartas nolīguma ārkārtas konferencē 2022. gada 24. jūnijā Briselē, ir šāda:

apstiprināt ierosināto 7. noteikuma grozījumu;

apstiprināt Krievijas Federācijas novērotājas statusa atcelšanu, pamatojoties uz grozīto 7. procesuālo noteikumu, kas pamatots ar abiem iemesliem (principu pārkāpums un finansiālu saistību neievērošana);

apstiprināt Enerģētikas hartas pagaidu piemērošanas apturēšanu attiecībā uz Baltkrieviju un Baltkrievijas novērotājas statusu.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Komisijai.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*